

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného: **E., s. r. o.**, so sídlom P., IČO: X., právne zast. M., s. r. o., so sídlom P., IČO: X., proti povinnej: **G.**, nar. X., trvale bytom Č., **o vymoženie 1 994,62 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Brezno pod sp. zn. 3Er/670/2011, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. októbra 2011 č. k. 1CoE/534/2011-19 v spojení s uznesením Okresného súdu Brezno z 08. júla 2011 č. k. 3Er/670/2011-11, takto

r o z h o d o l :

Mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky **z a m i e t a**.

Povinnej trovy konania mimoriadneho dovolania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Oprávnený podaním zo dňa 11. 05. 2011 podal súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie na vymoženie sumy 1 994,62 eur s príslušenstvom; povinnosť povinného zaplatiť mu túto sumu preukazoval rozhodcovským rozsudkom S. pri R.R., a. s.,

so sídlom v Bratislave, sp. zn. G09090006 zo dňa 06. 12. 2010. Súdny exekútor následne požiadal Okresný súd Brezno o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Brezno uznesením z 8. júla 2011 č. k. 3Er/670/2011-11 žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Vychádzal zo zistenia, že exekučné konanie je vedené na základe exekučného titulu - rozhodcovského rozsudku, ktorý bol vydaný na základe rozhodcovskej doložky obsiahnutej v Zmluve o úvere uzavretej medzi právnym predchodcom oprávneného a povinnou dňa 16. 04. 2008, ktorú okresný súd posúdil ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere a pri svojom rozhodovaní aplikoval ustanovenia § 53 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, § 41 ods. 2 písm. d/ Exekučného poriadku a § 45 ods. 1 písm. b/, c/ zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní. Súd prvého stupňa poukázal aj na európsku právnu úpravu dotýkajúcu sa problematiky spotrebiteľských zmlúv a ochrany práv spotrebiteľa, a to na Smernicu Rady (93/13/EHS z 05. 04. 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách) v súvislosti s rozhodnutím Európskeho súdneho dvora z 21. novembra 2002, Cofidis (C-473/00, Zb. s. 1-10875, bod 34). Súd prvého stupňa uviedol, že rozhodcovskou doložkou bolo dohodnuté riešenie akýchkoľvek sporov vzniknutých na základe zmluvy o úvere v rozhodcovskom konaní pred S. zriadeným pri spoločnosti R.R., a. s. so sídlom v B.. Jednostrannosť a nekalosť tohto zmluvného dojednania súd videl v tom, že faktickým subjektom, ktorý definuje kto je rozhodcom je veriteľ, teda oprávnený, nakoľko tento zostavil znenie rozhodcovskej doložky vo svojej vopred pripravenej formulárovej zmluve bez akejkoľvek možnosti voľby, čo sa považuje za absolútne neprijateľnú zmluvnú podmienku. Súd považuje rozhodcovskú doložku obsiahnutú vo všeobecných obchodných podmienkach predmetnej zmluvy za nekalú, a preto neplatnú. Ďalej súd prvého stupňa uviedol, že takáto rozhodcovská doložka preto nemôže byť základom právomoci rozhodcovského súdu. Ak si rozhodcovský súd svoju právomoc z takto uzavretej doložky odvodil a následne vydal exekučný titul, nemožno takéto rozhodnutie považovať za rozhodnutie vydané osobou na to oprávnenou.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie oprávneného napadnutým uznesením z 31. októbra 2011 č. k. 1CoE/534/2011-19 uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu. Odvolací súd s poukazom na § 44 ods. 2 zák. č. 233/1995 Z. z. Exekučného poriadku a § 45 ods. 1, 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní zdôraznil, že skúmaním

platnosti rozhodcovskej doložky súd v exekučnom konaní nepreskúmal vecnú správnosť rozhodcovského rozsudku, ale len realizoval svoje oprávnenie posúdiť, či tento exekučný titul nie je v rozpore so zákonom. Povinnosťou exekučného súdu je v každej fáze exekučného konania ex offo skúmať, či tu nie je daný niektorý z dôvodov, pre ktorý by musel exekúciu zastaviť. Ďalej uviedol, že povinnosťou exekučného súdu je preskúmať exekučný titul aj s ohľadom na ustanovenie § 45 ods. 1 Zákona o rozhodcovskom konaní. Exekučný súd v rámci materiálneho preskúmania exekučného titulu sa zameriava na skúmanie hmotnoprávnych predpokladov ako sú dovolenosť a možnosť plnenia a jeho súlad s dobrými mravmi. Materiálna právoplatnosť rozhodnutí teda nie je bezvýnimočná a zo zvláštnych dôvodov existujú z nej výnimky. Určenie týchto dôvodov a rozsahu v akom sa na účinky materiálnej právoplatnosti nemá prihliadať určuje zákonodarca a súdu patrí do kompetencie aplikácia takto vyjadrenej právnej úpravy, pokiaľ nie je v rozpore s Ústavou SR, ústavnými zákonmi alebo medzinárodnými zmluvami, ktoré boli ratifikované a vyhlásené v súlade so zákonom. Exekučný súd mohol teda skúmať, či sú dôvody na zastavenie uvedené v § 268 O. s. p. (v súčasnosti § 57 Exekučného poriadku), či rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom. Naviac odvolací súd dodal, že rozhodcovská doložka, ktorá mala založiť legitimitu pre exekučný titul znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom, ak dodávateľ ešte pred spotrebiteľom podal žalobu na rozhodcovskom súde. Rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobitne nevyjednal a nemal na výber vzhľadom na jej splnenie s ostatnými štandardnými podmienkami. Mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým všeobecným obchodným podmienkam a teda aj rozhodcovskému konaniu. Podľa názoru odvolacieho súdu je neprijateľná zmluvná podmienka, ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby riešil spory s dodávateľom výlučne v rozhodcovskom konaní (§ 53 ods. 4 písm. r/ OZ). Neprijateľná rozhodcovská doložka sa prieči dobrým mravom a výkon práva a povinnosti z takejto doložky odporuje dobrým mravom.

Na základe podnetu oprávneného podal proti uvedeným uzneseniam prvostupňového súdu a odvolacieho súdu mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky obe uznesenia zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Brezno na ďalšie konanie. Súčasne navrhol zrušiť aj nadväzujúce uznesenie Okresného súdu Brezno z 05. júna 2012 č. k. 3Er/670/2011-36, ktorým bolo exekučné konanie zastavené.

Dovolanie odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci oboma súdmi (ust. § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.) v otázke, či exekučný súd môže skúmať platnosť rozhodcovskej zmluvy na základe, ktorej bol vydaný exekučný titul (rozhodcovský rozsudok).

Zároveň namietal, že v konaní došlo k vade podľa § 237 písm. f/ O. s. p. (ust. § 243f ods. 1 písm. a/ O. s. p.) tým, že súdy nevykonali dôkazy predpísaným spôsobom.

Nesprávne právne posúdenie veci v otázke oprávnenosti exekučného súdu skúmať platnosť rozhodcovskej zmluvy (doložky) odôvodnil generálny prokurátor tým, že exekučný súd skúma, či rozhodnutie bolo vydané (exekučný titul) orgánom s právomocou na jeho vydanie a taktiež či ide o rozhodnutie vykonateľné po stránke formálnej ako aj materiálnej (aspekt obsahových náležitostí rozhodnutia). V rámci tohto skúmania nie je exekučný súd oprávnený posudzovať vecnú správnosť (skutkové a právne závery) rozsudku všeobecného súdu ani rozsudku rozhodcovského súdu. Exekučný súd nedisponuje právomocou rušiť či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom, nemôže naprávať chyby a nedostatky exekučného titulu. Rozhodcovský rozsudok má rovnaké účinky ako rozsudok všeobecného súdu a jeho účinky majú ten dôsledok, že exekučný súd musí s takýmto rozsudkom nakladať rovnako ako s rozsudkom všeobecného súdu. Pokiaľ ide o spotrebiteľské zmluvy preskúmanie správnosti rozhodcovského rozsudku exekučným súdom je možné len pokiaľ ide o dôvod uvedený v § 45 ods. 1 písm. c/ zákona č. 244/2002 Z. z. Z uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že rozpor s dobrými mravmi je viazaný na plnenie a nie iba na to, či samotná spotrebiteľská zmluva obsahuje neprijateľnú podmienku. Nie každá skutočnosť hodnotená ako neprijateľná podmienka spôsobuje aj rozpor s dobrými mravmi.

Generálny prokurátor namietal aj odňatie možnosti oprávneného riadne konať pred súdom. K takémuto nesprávnemu postupu súdov malo dôjsť tým, že súdy svoj skutkový záver o tom, že rozhodcovská doložka nebola dohodnutá individuálne vyvodili z listiny – obchodných podmienok - bez toho, aby tento dôkaz vykonali na pojednávaní s možnosťou oprávneného sa k nemu vyjadriť.

Oprávnený a povinná sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že boli splnené podmienky pre podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom Slovenskej republiky a že dovolanie je prípustné, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p.) preskúmal napadnuté uznesenie exekučného súdu i uznesenie odvolacieho súdu a dospel k záveru, že mimoriadnemu dovolaniu nemožno vyhovieť.

V preskúmvanej veci bolo zo skutkového hľadiska z obsahu spisu zrejmé, že medzi právnym predchodcom oprávneného a povinnou bola dňa 16. apríla 2008 uzavretá zmluva o úvere, v ktorej povinná okrem iného potvrdila, že sa oboznámila s obchodnými podmienkami, súhlasí s ich obsahom a prijíma návrhy v nich predložené. Z listinných dokladov založených v spise vyplýva a oprávnený a povinná to nerozporujú, že v článku 5.38 obchodných podmienok pre úver bolo uvedené, že zmluvné strany sa dohodli, že akékoľvek spory, ktoré vzniknú zo zmluvy o úvere alebo s ňou súvisiacich vrátane sporov o platnosť, výklad a zánik zmluvy a obchodných podmienok predložia na rozhodnutie S. zriadenému pri spoločnosti R.R., a. s., B..

Vychádzajúc z uvedeného skutkového stavu dovolací súd považuje za správny právny záver exekučného i odvolacieho súdu o oprávnenosti exekučného súdu skúmať ex offo platnosť rozhodcovskej doložky dohodnutej medzi právnym predchodcom oprávneného a povinnou v obchodných podmienkach k zmluve o úvere majúcej charakter spotrebiteľskej zmluvy. Tento právny záver možno vyvodit' z ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku v spojení s princípom ochrany práv spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany vyplývajúcim z právnej úpravy premietajúcej sa v právnych predpisoch na ochranu práv spotrebiteľa.

Rozhodnutie, ktoré nie je exekučným titulom nie je spôsobilé byť podkladom pre nútený výkon rozhodnutia (exekúciu). Súdna prax je jednotná v názore, že už v štádiu posudzovania splnenia zákonných predpokladov pre poverenie súdneho exekútora na vykonanie exekúcie sa exekučný súd okrem iného zaoberá tým, či k návrhu na vykonanie exekúcie bol pripojený exekučný titul. Exekučný súd je už v štádiu tohto posudzovania povinný ex offo skúmať, či rozhodnutie uvedené v návrhu na vykonanie exekúcie bolo vydané orgánom s právomocou na jeho vydanie a či rozhodnutie je z hľadísk zakotvených v príslušných právnych predpisoch vykonateľné tak po stránke formálnej ako aj materiálnej.

V rámci tohto skúmania nie je exekučný súd oprávnený posudzovať vecnú správnosť (skutkové a právne závery) rozsudku všeobecného súdu ani rozsudku rozhodcovského súdu. Exekučný súd nedisponuje právomocou rušiť či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom. Pokiaľ ale oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok je exekučný súd ako v prípade rozsudku všeobecného súdu tak v prípade rozsudku rozhodcovského súdu povinný skúmať, či ide o rozsudok vykonateľný (§ 39 ods. 2 a § 41 Exekučného poriadku) v rámci, ktorého exekučný súd skúma, či rozsudok vydal orgán s právomocou takýto rozsudok vydať. Pri skúmaní vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku je exekučný súd oprávnený riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe platne uzavretej rozhodcovskej zmluvy, iba ktorá platne uzavretá rozhodcovská zmluva môže založiť právomoc rozhodcovského súdu v rozhodcovskom konaní a teda aj vykonateľnosť rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní.

Exekučný poriadok označuje za exekučný titul nielen vykonateľné rozhodnutie súdu, ale napr. aj vykonateľné rozhodnutia orgánov verejnej správy, rozhodcovských súdov a iných orgánov. V prípade, ak exekučným titulom má byť rozhodnutie orgánu verejnej správy, ktorý nemal právomoc na jeho vydanie považuje právna teória i súdna prax takéto rozhodnutie za zdanlivé, ničotné (nulitné - paakt), teda z právneho hľadiska za neexistujúce a nikoho nezaväzujúce. Obdobné dôsledky treba priznať aj rozhodnutiu iného orgánu, ak tento orgán nemal právomoc ho vydať, pokiaľ to právna úprava nevyklučuje. Rozhodnutie postihnuté nedostatkom právomoci orgánu, ktorý ho vydal tak nie je spôsobilé ani založiť prekážku rei iudicata.

Za dôvodnú nepovažoval dovolací súd ani námietku generálneho prokurátora o odňatí možnosti oprávneného riadne konať pred súdom tým, že súdy svoj skutkový záver o tom, že rozhodcovská doložka nebola dohodnutá individuálne vyvodili z listiny - obchodných podmienok - bez toho, aby tento dôkaz vykonali na pojednávaní s možnosťou oprávneného sa k nemu vyjadriť.

Dovoláním napadnuté rozhodnutie, resp. rozhodnutia boli vydané v štádiu exekučného konania, v ktorom exekučný súd posudzoval splnenie zákonom stanovených procesných predpokladov pre udelenie poverenia súdnemu exekútorovi na vykonanie exekúcie. Po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie exekučný súd

preskúmava žiadosť o udelenie poverenia, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul z hľadiska ich súladu so zákonom. Pritom medziiným skúma, či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti, či je k návrhu pripojený exekučný titul opatrený potvrdením (doložkou) o vykonateľnosti, či je exekučný titul materiálne vykonateľný, či sú oprávnený a povinný osobami uvedenými v exekučnom titule a či sú splnené všeobecné podmienky konania v zmysle § 103 O. s. p. V štádiu exekučného konania, pri ktorom súd skúma, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku) sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu. V tomto štádiu exekučný súd nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až § 124 O. s. p.) - postačujúce je totiž, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu vrátane do neho založených listín. Dokazovanie (vyžadujúce nariadenie pojednávania s možnosťou účasti oprávneného i povinného) v tejto časti exekučného konania neprichádza do úvahy aj z dôvodu, aby sa tým nezmaril účel exekúcie, o ktorej sa má povinný prvýkrát dozvedieť (ak nie je daná výnimka vyplývajúca zo zákona) až doručením upovedomenia o začatí exekúcie. V predmetnej veci napokon oprávnený v odvolaní proti uzneseniu exekučného súdu ani nijako nespochybnil skutkový záver tohto súdu o tom, že rozhodcovská doložka nebola dohodnutá individuálne, namietal len jeho právne závery.

So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora v zmysle ust. § 243b ods. 1 O. s. p. ako nedôvodné zamietol.

V dovolacom konaní úspešnej povinnej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti oprávnenému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodala návrh na ich priznanie a trovy jej v dovolacom konaní nevznikli žiadne.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 31. júla 2014

JUDr. Beáta Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Bc. Ingrid Habánová